

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 127. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381311145968/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

DEN FIERDE PART.

Om de fattige.

Nu ville vi see, huilche de fattige ere førend vi skilles
adt, paa det at huer kunde kiende sine fattige, och
vide at beføge dem med gudz allmyße, oc anden trøft och 5
hufualelse.

De første fattige er de som ligge indlagt i hospitalet i
Kiøbenhaffn oc andersteds omkring i Seelandz land, der
deris bud kommer her om til eder om gudf almøße til
dem, i haffue nu iche munche och muleftøder at giffue 10
eders almøße, som kommer med en palz oc øyentrycher,
och kryttet øyen ud paa folch, med en Abraham, med en
fech paa bagen, och tog bode olte, bode er gode, lagde
munchen ltop ind ichon i fechen, det er afflagt. Men vilt
du see huem du giffuer din almøße, da naar du kommer 15
thill Kiøbenhaffn, och haffuer der noget at gjøre, gach ind
i Hellig gieltes huß møt i byen, der skalt du finde en aaben
dør for dig, gach der op ad den ene side, och nær ad
den anden, och see huilche mange arme almyßehoffder,
der ligger paa de lenge indført aff gandske Sielandz land, || 20
der næse, øyne, och mund er aff ædet aff pocher och verch p. 138
och kræfft, der arme och been er afrunden, och endnu
ligge och rynde aff orme och madicher, oc ltaa iche til at
læge udi deris liffs thid.

Iche ligger du der inde, oc ieg ey heller, end dog vi 25
haffue det laa vel fortient som de haffue, och at de skulle
see dem i speyell paa os, som vi nu maa see os paa dem.

Ieg vil iche andet befale eder om dennom, end at j
ville gjøre dem den skiellem som i vilde haffue aff dennom
om i vaar der inde, oc de her ude, naar dieris bud kommer 30

om til eder iche allenifte med mad och penghe och korn,
men ocfaa med en fengkled, et laggen, et gammel hondkled,
forkled, halkled, at * dem hiem till de fattige at *tøre det
voer och blod aff deris pochede anfact med.

5 Och huis gamle kleder lom hør thill diße andre gammel
alter, och kircheverier haiffue iche behoff, huerchen til eders
høye alter eller til eders hußarme, da kunde de dennom
heden til de fattige vdi hellegetis huuß, heller end de
henge her inde at rynde.

10 De andre fattige, er fattige peblinger, lom fanger loff
at komme hiid til eder oc fiunge for æg, till papiir, lkoe,
bøger etc. hielper dem, da hielper i gudz ord paa foede,
fordi de ere di lom lkulle prediche gudsord, end naar
vi ere døde fra denne verden, och gode chriften borger
15 finde raad thill at behielpe dem med hußlye oc gudß
almyße.

De tredie fattige ere de, lom iche haiffue selff huß,
heller oc at de ere faa langt fra deris eget huß at di iche
kunde naa den, de komme oc bede der om hoß eder;
20 laner dem gierne huß i Iesu naffn, lucher intet eders dørre
for dem, der er jo flere øyne i gord, end di 2 der komme
thill din gaard, at du tørft iche lige, de ville stielle fra dig.
Stieller di noget fra dig, da bliffuer det verft deris eget,
p. 139 iche bliffuer du till en ftacharl derfor, || men det kommer
25 thil gallie och till ballie med dem. Laan gierne huß i Iesu
naffn, och vær fuld glad, at gud haiffuer unt dig huß at
laane andre, vilt du gierne iche giøret, da thør gud lom
haiffuer unt dig huuß bliffue vred paa dig, oc tilltede at
der kommer ild paa alle fire hiørner paa det hus, at du
30 fchalt fiden gaa med din hørtrøe oc børn och tygge huß
aff andre, faa pleyer det at gaa med dem, lom iche gierne
vild laane huuß.

Och i dannequinder naar der kommer en gefst til eders
huuß mødig och trett, *da henger en kedel vand offuer ilden,
35 och vill i iche selff giøret, da lader eders pige eller hannom
selff thoe fine fødder, lom vor herre Iesus toede sin apoft-

lers fødder. Thi faa liger I. Povel i lit lendebreff till
 Timotheum, at den qvinde er vel at hielpe aff fattige fol-
 ches bloch om hende gaar nød adt, huilchen? Quæ sanc-
 torum pedes lavit, den lom toede sin gæfters deris føder,
 naar de komme til hende. Fordifaa at et arm mødig oc 5
 tret mennilke, lom haffuer gaaet 6 eller 7 miile vegs om
 dagen, vilde faa gierne haffue noget varm vand hoß dig,
 lom hand vilde haffue enten mad eller driche. Diße ere
 iche munche gierninger, men rette gode chrißtne gierninger,
 der den hellige fchrifft loffuer och prißer. 10

Hirne ftaader lom iche nu lenger maa gaa til I. Iacob,
 oc anden ftedz pillegrimfgang, men nødis til at vere udi
 land och leye, her med oß, fordi at de faa iche uden fkarn
 och fkalched aff deris gang, de pleye nu at vere ugudelig
 ftaader, lom vi nu haffue vgudelige munche tilforn; nu 15
 nyligen ved Roefkild vdj et bryllup flog en ftaader en anden
 ftaader 9 kniffslag i hans arme krop, de lagde hannem
 der ned i kiæregaarden, mand feer iche mange her udj
 kirchen aff dem, men bleff her en brøllup paa løndag i
 fognen, da maa vel fkee, at mand fkulle end der finde ij 20
 eller iij aff dem, derfom de vaar nu iche tili fikken. ||

Dem maa i vel faa holdet med, at naar de komme och p. 140
 bede eder om guds almiße, da maa i vel høre om de
 kunde deris x budord troen oc fader vor, kunde di deris
 børnelerdom, da giffuer dem i Iefu nafn, kunde di dem 25
 iche, heller ftaaderen er faa ftolt, at hand iche vil læße
 dem op for dig, da kant du vel lade hannem gaa och pille
 fig, till hand vil fadant lære, faa gjør ieg naar de komme
 til mig, det er beder, at de lære med deris egen fkade,
 end at *dj fkulle lenger vere faadanne vgudelige kropper oc 30
 bliffue fordømte.

De fierde fattige det er eders fognepreft och degn,
 om dem gich fattigdom adt, da er i forplictige at diele
 et ftoche brød med dennom, om i haffde iche miere, faa
 kier bør eder at haffue dem, fordi faa at de ere eders 35
 fielleførgere, derfor bør eder at førge for deris legemer

igien. Aarlagen figer I Povell der thill, at det lom i fanger
 aff dem, det er aandeligt, men det lom de fanger igien,
 det er legemlig, och skall her forderffues, heller bliffue her
 effter dem paa iorden. Det er det lille, lom de kunde
 5 fødes oc kleches med endeligt och uendeligt, de er jo
 iche lige met huer andre; och derlom deris prestegaard
 eller degnegaardt bleff affbrendt aff vaadeild hellers kom
 hellers fald paa, da betencher j jo vell, at di er eders
 gaarde, oc iche dieris, det er iche arffuegodtz lom mand
 10 figer: naar thieneren døør, laa maa alt hanl fattige hultrue
 och børn flytte ud effter hannem, inden aar och dag. Der-
 for finde j vell raad at hielpe dem udj saadanne nød, huer
 bonde med en dags arbed, eller med en bindning huß op
 att Ietthe.

15 De fidste fattige er nu eders hußarme, oc andre fattige
 her i Iognen hoß eder, lom vi haffue nu tilforn i dag talet
 om deris bloch, kornkilte, oc taffle lom her bør at vere
 inden denne kirchedør, och naar i lidde hiemme udi eders
 p. 141 huß ved eders bord, oc haffue en affvend rette || for eder,
 20 da venner eder thill at haffue en liden fad hoß eders Istore
 fad, oc Ilaa der en Ikeefuldt varmt udj, och et Itoche brød
 eller filk, huad gud haffuer vnt dig, oc lad Iaa din dreng
 eller pige løbe hen der med tuert offuer en gade, huor du
 vedt at Iadanne er, veld dig en Lazarus ud, lom du kant
 25 finde noget got, naar du brygger, bager eller fanger mad,
 der kand siden thage dig ind i himmelen igien.

Om helligdoms gang.

Seer oc Iaa till at i gaa gierne til helligdom, naar lom
 i vide huad det er at gaa til helligdom, det haffuer och
 30 veret udj Istor vanbrug, at mand haffuer beløgt de døde
 helgen, och forglemt de Ieffuendes helgen. Det er andet
 at Iige pilegrims gang, och andet at Iige helligdoms gang,
 naar mand vil det ret forftaa. Thi pilegrims gang hørde
 diefflen till, oc det kom hand affted, men helligdoms gang,